NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VIII. Kraków, niedziela 26 kwietnia 1925 Nr. 94

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123 w Budapeszcie 400.000.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione. Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada. Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75, gratulacye Zł. 3·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Generalna dyskusya budżetowa w Sejmie.

Mowa prezesa Koła Żydowskiego posła Reicha

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 24. 4 Sin. Sejm przystąpił dzisiaj do generalnej dyskusyi nad budżetem na rok 1925.

Z. L. N. za budżetem.

Jako pierwszy przemawiał pos. **Głąbiński** ze związku Ludowo Narodowego. Po ogólnej krytyce polityki rządowej mowca przechodząc do spraw szczegółowych, żalił się m. in. na zbyt hojne szafowanie prawem łaski prezydenta Rzeczypospolitej, powołując się przytem na memoryał otrzymany od jednej z organizacyi narodowych we Lwowie. Na stwierdzenie swych wywodów mowca przytoczył szereg przykładów, wyliczając wyłącznie nazwiska ułaskawionych Żydów za przestępstwa takie jak lichwa, kradzież i tp. Zapomniał jednak pos. Głąbiński dodać że nie dalej jak wczoraj został przez prezydenta Rzeczypospolitej ułaskawiony Piotr Rokossowski, skazany na 4 lata więzienia za zabójstwo żony, przyczem ciekawe jest, że ułaskawiony Rokossowski jest bratem endeckiego posła o tem samem nazwisku. Mowca zapowiada, że Związek ludowo narodowy głosować będzie za budżetem.

Ostra krytyka „Wyzwolenia"

Pos. **Rudziński** (Wyzwolenie) skarży się, że cały ciężar wynikający ze złej gospodarki rządu spada na lud pracujący, który ponosi ciężary sanacyi i dostarcza rekruta. Rząd odnosi się bezwzględnie wobec klas pracujących, składając ukłony klasom posiadającym. Reforma rolna jest frazesem. Przechodząc do stosunków wewnętrznych mowca stwierdza że rząd tkwi w atmosferze reakcyjno-klerykalnej. Polityka kresowa prowadzona jest pod znakiem ciasnego nacyonalizmu. Wstąpienie do rządu p. Thugutta byłego prezesa Wyzwolenia nie poprawiło sytuacyi. Rządzi dalej czarna reakcya, ciemny i głuchy biurokrata. **Polityka zagraniczna** obfituje w błędy. Mowca żąda odwołania posła polskiego z Londynu, jako ze stolicy państwa, które mówi o możliwości zmiany granic Polski. Stronnictwo mowcy walczyć będzie z całą stanowczością przeciw reakcyjnemu rządowi, nie ustając zarazem w walce z reakcyjnym sejmem który unika nowych wyborów.

Głos Niemców.

Pos. **Piesch** (klub niemiecki) omawia fatalną sytuacyę gospodarczą państwa, krytykując w szczególności ostatnie przepisy paszportowe. Polityka wewnętrzna prowadzona jest w duchu nacyonalistycznym a nie w duchu tolerancyi. Wobec mniejszości narodowych, szczególnie niemieckiej, stosuje się represye.

Pos. **Jasiński** (kat. lud.) oświadcza, że klub jego będzie głosował za budżetem.

Skargi P. P. S.

Pos. **Barlicki** (PPS) stwierdza, że największe ciężary spadają na klasę pracującą. Mowca domaga się powiększenia podatków bezpośrednich, szczególnie podatku dochodowego. Skład rządu do niedawna nie budził obaw, z chwilą jednak wstąpienia do rządu p. Stanisława Grabskiego zmienił się charakter rządu. Omawiając administracyę państwa wskazuje mowca na rozpanoszony biurokratyzm. Najgorzej dzieje się w resorcie min. spraw wewn. Muraszko kasuje wyrok prezydenta Rzeczypospolitej, co jest objawem anarchii. Samorządy są lekceważone. Nie tylko na kresach, ale takie gminy jak Kraków i Tarnów nie mają ciał samorządowych.

Co się tyczy stosunku do mniejszości narodowych, miarodajnem jest oświadczenie min. Ratajskiego przy objęciu urzędu, że na tych sprawach się nie zna. Taki minister powinien bezzwłocznie ustąpić. Istnieje jakiś komitet polityczny dla spraw mniejszości narodowych. Żądamy wyjaśnienia, co komitet ten czyni lub co zamierza czynić. Sprawa mniejszości narodowych jest sprawą najważniejszą jeśli chodzi o skonsolidowanie życia wewnętrznego w państwie. Ludność białoruska będzie lojalna, lecz trzeba iść do niej z reformą. Panu Grabskiemu przedkładamy nadewszystko jeden postulat: by skorygował błędy personalne swego gabinetu.

O gabinet koalicyjny.

Pos. **Kiernik** (Piast) nie szczędząc słów krytyki pod adresem rządu oświadcza, że klub jego głosować będzie za budżetem jako za koniecznością państwową. Mowca apeluje do stworzenia gabinetu koalicyjnego, opartego na „pozytywnie pracujących stronnictwach".

Mowa prezesa Koła Żydowskiego.

Poseł Reich zwraca na wstępie uwagę, że od półtora roku jesteśmy świadkami szamotania się w sejmie rządu z opozycyą wszystkich stronnictw. Każdy inny rząd byłby wysunął z tego stanu rzeczy konsekwencye. P. Grabski rządzi dalej, wygrywając jedno stronnictwo przeciw drugiemu.

Przechodząc do omówienia stosunku wewnętrznych mowca analizuje stosunki gospodarcze i podkreśla system, jaki w tej dziedzinie stosowany jest do ludności żydowskiej. Jeśli idzie o politykę zagraniczną, nasz drugi minister spraw zagranicznych — generał Sikorski, w przeciwieństwie do pierwszego, który mówi ustawicznie o pokoju, zapewnia, że Polska z całą otuchą może liczyć na swą czteromilionową armię, choć równocześnie skarży się, że Francya traktuje Polskę jako rzecz a nie jak sojusznika. Niebezpieczeństwu, idącemu z zewnątrz może sprostać tylko zjednoczona Polska.

Rząd powinien dać dobry przykład. Tymczasem przez politykę eksterminacyjną sam aprobuje taktykę Rozwoju i Ligi obrony ojczyzny.

W polityce kredytowej Bank Polski nie uznaje firm ani weksli żydowskich. P. Grabski sądzi, że rządy sprawuje legalnie. Najbardziej nawet bolszewickie rozporządzenie można wydrukować w Dzienniku Ustaw. Przykładem choćby rozporządzenie o cofnięciu koncesyi.

Wszystkie poczynania rządu dla mniejszości narodowych robimy tylko dla zagranicy. Mistrzem w szermowaniu przed zagranicą jest p. minister Skrzyński. Dotąd nie wiemy, czy p. Skrzyński rozmawiał z p. Wolfem czy nie. Raz bowiem p. Skrzyński zapewnia, że z p. Wolfem mówił tylko urzędnik, drugim razem twierdzi p. Skrzyński, że wprawdzie mówił osobiście ale właściwie nie mówił, bo rozmowa trwała 20 minut, przyczem p. Wolf mówił przez 16 minut (wesołość).

Na uroczystości otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie złożyli życzenia najwybitniejsi przedstawiciele świata politycznego i naukowego. PAT ogłosił, że rząd polski wysłał delegata do Jerozolimy. Tymczasem szef biura prasowego w prezydyum rady „sprostował" w pisemku endeckim, że delegatem polskim był konsul polski w Jerozolimie żadnego zaś delegata nie wysyłano dlatego, że.... delegat był na miejscu. (Wesołość).

Przy rozpatrywaniu kulturalnych postulatów żydowskich bierze się wszystko pod uwagę tylko nie zainteresowanych — to jest Żydów. P. min. oświaty Grabski troszczy się, by w szkołach był język hebrajski, a p. Thugutt dba o język żydowski. Tę troskę możnamy pozostawić samym Żydom.

Na zgromadzeniach zabrania się używania języka żydowskiego. P. minister Ratajski tłumaczy nam, że konstytucya ogranicza się do życia prywatnego obywateli. Ale co zrobić z traktatem wersalskim, który gwarantuje wolność używania języka ojczystego na zebraniach. P. Ratajski doradza nam używania języka polskiego. Żydzi zgodzą się na wiele ustępstw, nigdy jednak nie popełnią samobójstwa narodowego. Do szkół i uniwersytetów Żydów się nie przyjmuje.

Obawiają się powstania państwa w państwie. Nie żywimy takich zamiarów. Ale nie jest przejawem takiej tendencyi upominanie się o równe prawa. Nie są wszak zdrajcami państwa litewskiego Polacy na Litwie, którzy dla obrony swych praw tworzą bloki z Żydami i zanoszą skargę przed Ligę narodów.

Gdy delegacya wiecu patryotycznego udała się do premiera Grabskiego oświadczył szef rządu, że w traktacie wersalskim nie może być naruszony bezkarnie żaden szczegół, bo zatem stoi europejska racya stanu. Przyjmujemy z zadowoleniem to oświadczenie. Polska położyła swój podpis pod traktatem, obowiązkiem jej jest umowy dotrzymać.

Mowca kończy:

Pragniemy, by most porozumienia nie był oparty na spruchniałych podstawach. Pragniemy stanąć na nim pewną nogą. Rząd niszczy podstawy porozumienia, działając przez to na szkodę Polski. **Dlatego odmawiamy rządowi zaufania i zgłaszamy votum nieufności** (brawa na ławach żydowskich).

Następnie przemawiał pos. **Stroński** (Ch. N.) poczem dalszą dyskusyę odroczono do jutra.

Uśmiech ironii z loży Prezydenta

(Telefonem od naszego Korespondenta)

Warszawa, 24. 4 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu zaszedł następujący incydent: Podczas mowy posła Rudzińskiego, gdy mowca atakował prawicę z powodu uniemożliwiania przez nią marszałkowi Piłsudskiemu powrotu do armii jakiś osobnik siedzący w loży Prezydenta Rzeczypospolitej uśmiechał się demonstracyjnie. Gdy to zauważyli posłowie z Wyzwolenia zaprotestowali ostro przeciw temu, wobec czego osobnik ów opuścił lożę. Jak się okazało był to wyższy urzędnik kancelaryi cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej.

O ulgi podatkowe dla drobnych kupców

Kto jest wolny od podatku obrotowego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 24 4. (Sin.) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisyi skarbowej rozpatrywano rządowy projekt noweli do ustawy o podatku obrotowym. Do art. 1 ustawy, zwalniającego od podatku rzemieślników pracujących bez pomocników, wniósł pos. Frostig (Koło Żyd.) poprawkę, by również zwolnić od podatku kupców czwartej kategoryi, drobnych sprzedawców i straganiarzy. Pos. Frostig wskazał, że projekt rządowy przewiduje ulgi dla hurtowników i wielkich kupców, natomiast najuboższe warstwy są nadal pokrzywdzone. Niejednokrotnie zdarza się, iż okazuje się konieczność zebrania składek na rzecz drobnych kupców, nie mających za co wykupić patenty. Po dłuższej dyskusyi, która trwała aż 4 godziny, komisya zgodziła się na wniosek pos. Manaczyńskiego (ZLN), by komisye szacunkowe miały prawo darować podatek obrotowy drobnym płatnikom, o ile podatek nie przekracza sumy 50 złotych. Pos. Frostig zastrzegł sobie wniesienie wotum mniejszości.

W dalszym ciągu postanowiono zwolnić od podatku obrotowego **rzemieślników z jedną siłą pomocniczą**. Wreszcie uchwalono wniosek pos. Wierzbickiego (ZLN) oraz Wiślickiego (Koło Żyd.), by zwolnić od podatku eksporterów wywożących fabrykaty i półfabrykaty oraz towary wyrabiane w kraju.

Dymisya ministra reform rolnych.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 24. 4 Sin. Komisya reform rolnych po raz trzeci dziś wyraziła votum nieufności ministrowi reform rolnych Kopczyńskiemu. Wobec tego minister Kopczyński podał się do dymisyi. Premier Grabski dymisyę przyjął. Kierownictwo resortu objął wiceprezes Głównego urzędu ziemskiego p. Radwan.

Wybitni politycy zagraniczni - ekspertami w procesie przeciwko ukraińskim posłom.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 24. 4 Sin. Dnia 6 maja ma się rozpocząć w Równem proces przeciwko trzem posłom ukraińskim, wydanym w swoim czasie przez sejm, tj. przeciw posłom Wasyńczukowi, Czuczmajowi i Kozickiemu. Oskarżonych bronić będą pos. Podhirni i sen. Karpiński z Klubu ukraińskiego. Pos. Wasyńczuk zażądał od sądu powołania w charakterze ekspertów szeregu wybitnych polityków zachodnio-europejskich. Sąd odrzucił to żądanie. Na mocy jednak procedury przysługuje oskarżonemu prawo powołania ekspertów na koszt własny. Wobec tego pos. Wasyńczuk zwrócił się do Lloyda George'a, Mac Donalda, Hendersona, Painlevego i Kramarza, którzy mają stwierdzić, że w państwie praworządnem nawet najostrzejsza krytyka rządu jest prawem nietylko posła, ale wprost każdego obywatela, oraz że nawoływanie ludności ukraińskiej do organizowania się nie może być uważane za przestępstwo i podżeganie do nienawiści narodowej. Nadto pos. Wasyńczuk zamierza przeprowadzić dowód prawdy na swe powiedzenie, że konstytucya istnieje tylko na papierze i w tym celu poseł Wasyńczuk wniósł o powołanie na świadków premiera Grabskiego, min. spraw wewn. Ratajskiego oraz posłów Taraszkiewicza (Klub białoruski), Wyrzykowskiego (Wyzwolenie), Sochy (grupa Bryla) oraz pos. Grinbauma (Koło Żyd.)

W przededniu wyborów prezydenta Rzeszy

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 24 4. (D) Z Berlina donoszą: Kampania wyborcza w Niemczech osiągnęła dzisiaj punkt kulminacyjny. W samym Berlinie odbyło się dzisiaj 80 zgromadzeń wyborczych. Podniecenie w stolicy niezwykłe.

Wielkie wrażenie wywołało tutaj wypowiedzenie się wybitnych osobistości zagranicznych za kandydaturą Hindenburga. Dziś wydrukowała prasa nacyonalistyczna głos słynnego podróżnika Sven Hedina, który wzywa Niemców do oddania głosów na Hindenburga.

W kołach bloku lewicowo-centrowego panuje niezmierne wzburzenie przeciwko komunistom, którzy wystawiają demonstracyjną kandydaturę. W ten sposób dla bloku przepadnie 1.800,000 głosów.

W wielu miejscach doszło dziś w Berlinie do starć pomiędzy agitatorami poszczególnych grup.

Syn Eberta pobity przez Hakenkreutzlerów

Berlin, 24. 4 PAT. Dzienniki donoszą, że Hackenkreutzlerzy obili syna zmarłego prezydenta rzeszy Eberta za to, że ten wzniósł okrzyk na cześć republiki. Policya przytem obeszła się z Ebertem w sposób brutalny. Ebert został aresztowany i dopiero na interwencyi prezydenta policyi wypuszczono go na wolność.

Izba deputowanych uchwaliła kredyty dla marynarki

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 24. 4 (K.) Na dzisiejszem posiedzeniu izba deputowanych uchwaliła 422 głosami przeciw 29 kredyty dla przeprowadzenia drugiej części programu dotyczącego marynarki. Kredyty wynoszą 200 milionów franków.

Przy tej sposobności minister marynarki wygłosił dłuższe przemówienie w którem podkreślił że kredyty obrócone będą na cele obrony wybrzeża francuskiego.

Na dzisiejszem posiedzeniu izba odroczyła się do dnia 26 maja.

Krwawe starcia z komunistami w Paryżu

3 zabitych, 8 rannych.

Paryż, 24. 4 (K.) Po zgromadzeniu wyborców, na którem przemawiał deputowany prawicy Taittinger, przyszło do starć między grupą „Patryotycznej Młodzieży" a komunistami. Podczas bójki komuniści oddali szereg strzałów. Zaalarmowana policya zastała na miejscu 3 zabitych i 8 ciężko rannych. Aresztowano dwóch komunistów, z których jeden przyznał się, że wystrzelił dwukrotnie.

Rząd za utrzymaniem chederów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 24 4. (Sin) Posłowie Kirschbraun i Lewin zjawili się dziś u min. oświaty p. Stanisława Grabskiego i przedstawili mu żądanie utrzymania chederów, nadto zaprzeczyli wiadomościom, jakie się w prasie pojawiły, iż plan szkolnictwa żydowskiego, jaki p. Grabski układa, jest opracowany w porozumieniu z ortodoksyą. W odpowiedzi p. Grabski zaznaczył, że wiadomości te nie pochodzą od niego. Co się tyczy chederów, pan minister odnosi się przychylnie do ich utrzymania, rząd jednak nie może pokrywać wydatków na nauki świeckie w chederach, ponieważ nie ma na to funduszów. Rząd nie może popierać szkół o charakterze wyznaniowym, ponieważ i innym tego rodzaju szkołom musiałby wyznaczyć poparcie.

Budżet w komisyi senackiej

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 24 4. (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu senackiej komisyi skarbowo-budżetowej rozpatrywano budżet na rok 1925. Po referacie sprawozdawcy senatora Buzka zabrał głos wicemin. Klarner który m. in. oświadczył, że rząd uznaje dobre strony wyjazdów zagranicę, podwyższenie jednak opłat paszportowych nastąpiło z obawy przed pogorszeniem się naszego bilansu płatniczego. Jako rekompensatę przeznaczył rząd 6 milionów złotych na rozbudowę Krynicy i Ciechocinka.

Senator Retenstreich (Koło Żyd.) krytykuje ostro zarządzenia paszportowe rządu oraz domaga się rewizyi taryf celnych. Nadto mowca omawiając politykę podatków rządu przytacza szereg nadużyć ze strony organów podatkowych.

Naprężenie jugosłowiańsko - bułgarskie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń, 24. 4 (D.) Z Belgradu donoszą: Oświadczenie bułgarskiego min. spraw wewn. Russera o rzekomym udziale Jugosławii w zamachu sofijskim wywołało tu silne oburzenie, czemu daje wyraz dzisiejsza prasa. Szczególnie organ „Wreme" domaga się ostrych kroków ze strony rządu. Mówią że ma być wysłana specyalna nota do rządu bułgarskiego.

Wojska sowieckie czekały na hasło

Wiedeń, 24. 4 PAT. Neues Wiener Tagblatt donosi z Berlina: Wedle wiadomości bułgarskich w czasie wydarzeń w Sofii zebranych było na Ukrainie 14 najlepszych dywizyi sowieckich, które miały być każdej chwili gotowe wmieszać się w zamieszki na Bałkanie. Wiadomości te opiewają, że armia sowiecka rozporządza obecnie gazami tak silnie działającemi, że niema przeciw nim środka ochronnego.

Pasicz o mordzie w Sarajewie

Białogród, 24. 4 PAT. WBK. Opozycyjny dziennik „Nowosti" dowiaduje się, że prezydent ministrów Pasicz na jednem z najbliższych posiedzeń Skupczyny złoży oświadczenie w sprawie zamachu w Sarajewie i przedstawi jego antecedencyę, ponieważ dzienniki zagraniczne w związku z tym zamachem rzuciły podejrzenia na rząd serbski.

Vandervelde złożył misyę

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 24. 4 (D.) Z Brukseli donoszą: Vandervelde odmówił kategorycznie prowadzenia dalszych usiłowań o utworzenie rządu i złożył powierzoną mu przez króla misyę. Prawdopodobnie misyę utworzenia nowego rządu otrzyma Poulet albo Van Vyvers.

Krwawy pojedynek

Meksyk, 24. 4 PAT. Wolff Inż. Karrilo i prof. Ispaikdo członkowie Komisyi Rady miejskiej miejscowości Tabuka pod Meksykiem zastrzelili się wzajemnie w pojedynku na pistolety, strzelając z 4-ro metrowej odległości.

Nasz chiński mur w oświetleniu zagranicy.

Kraków, 25 kwietnia.

(—) W ciągu ostatniego tygodnia wystąpiły równocześnie w Czechosłowacyi, Austryi i Jugosławii ze strony oficyalnej dążenia do zniesienia paszportów i wiz w obrocie między państwami Europy. I tak: Austrya znosi paszporty i wizy w ruchu z Niemcami.

Jugosławia odniosła się do rządów zagranicznych z projektem wprowadzenia jednolitych przepisów co do wiz paszportowych i obniżenia należności za nie. Czechosłowacya i Włochy projekt ten już przyjęły, a także inne państwa okazały gotowość do rozpatrzenia propozycyi. (Czy z Polski nastąpi jakie oświadczenie przed rokiem 1950?).

Czechosłowacya znosi w najbliższym czasie wizy paszportowe i zaproponowała wszystkim państwom Europy prócz Rosyi i Węgier zupełne zniesienie paszportów.

Nadmieniamy jeszcze, że między Czechosłowacyą, Włochami, Francyą i Belgią nie obowiązuje już wogóle przymus paszportowy.

Jak więc widzimy wystąpiły prawie w całej środkowej Europie tendencye do zupełnego uchylenia przeżytku paszportowego.

Tylko u nas staje się paszport sprawą państwową pierwszorzędnej wagi, bo instrumentem mającym do równowagi doprowadzić bilans handlowy. O opinii zagranicy na ten mur chiński pouczy nas artykuł zamieszczony w jednym z najpoważniejszych i najbardziej znanych czasopism gospodarczych zagranicznych „Der oesterr. Volkswirt" w Wiedniu, który sprawę tę w ten sposób omawia:

„Przez przeszło 100 lat żyła Polska pod jarzmem rosyjskim, a granice caratu były murami więziennymi. Nikt obcy nie mógł się tam dostać bez rewizyi i szykan granicznych — wtedy w całej Europie nieznanych; — gorzej jednak — nikt nie mógł się wydostać stamtąd bez łaskawego zezwolenia władz carskich. Szereg generacyi Polaków cierpiało dotkliwie na tem że nie mogło swobodnie wydostać się z granic caratu do Europy. Ale teraz Polska jest nareszcie wolna".

Ta wolna Polska zakazuje obywatelom swym wyjazdów za granicę, bo jest rzeczywistym zakazem, jeżeli obywatel polski za zezwolenie władzy na wyjazd złożyć musi ogromną kwotę 100 dolarów. To znaczy dla człowieka średnio sytuowanego jest świat cały poza Polską zabity deskami — tylko bogacz może pozwolić sobie na wyjazd za granicę i zapłacić za łaskawe zezwolenie władzy tyle, ile kosztuje bilet II klasy z Polski do Argentyny! Po to tęskniła Polska tak długo za wolnością!

Najgorszym z rodzajów tyranii, pod którymi Europa obecnie cierpi — jest tyrania paszportowa. Jest ona nie do zniesienia, jeśli zwraca się przeciw obcym, a przedstawia maksimum krzywdy, jeśli zwraca się przeciw własnym obywatelom. Rząd polski, który pozwala bogatym paskarzom bez ograniczenia na wyjazd na Riwierę, a ogranicza chorego w wyjeździe za granicę — gwałci naturalne prawo kulturalnego Europejczyka i popełnia zbrodnię przeciw duchowi (Verbrechen gegen den Geist), za którą niema przebaczenia. W ten sposób charakteryzuje powołany wyżej tygodnik szeroko rozpowszechniony w sferach finansowych i gospodarczych całej Europy nasze ostatnie rozporządzenie paszportowe które jak widzimy, staje się już głośne za granicą.

Dr. Hantke w Polsce

Dr. Artur Hantke, były prezes Org. Syonistycznej w Niemczech, członek A. C. i dyrektor K. K. L. przybył do Polski celem przeprowadzenia akcyi na „Keren Hajesod na Śląsku i w Małopolsce Zach. Dr Hantke bawi obecnie w Bielsku, gdzie akcya idzie z wielkiem powodzeniem, stamtąd udaje się do Katowic, gdzie odbędzie się okręgowa konferencya Komitetów Keren Hajesod na Śląsku, zaś w czwartek, dnia 30 bm. przybywa do Krakowa.

Zamknięcie obrad zjazdu jidyszystycznej organizacyi szkolnej

Warszawa. (ŻAT.). Po trzechdniowych obradach zamknięte zostały obrady drugiego krajowego zjazdu, żydowskiej organizacyi szkolnej. Zjazd przyjął rezolucyę protestującą przeciw stanowisku Koła Żydowskiego wobec żydowskiego szkolnictwa świeckiego (Zjazd nie byłby ekspozyturą „Bundu", gdyby nie powziął takiej rezolucyi — przyp. red.) oraz rezolucye o utworzeniu żydowskiego instytutu naukowego, o pozyskaniu szerokich warstw społeczeństwa żydowskiego na członków organizacyi szkolnej i td. Wkońcu odbyły się wybory do komitetu centralnego. W skład centralnego komitetu weszli: dr Cemach Szabad (Wilno), Sz. Mendelson, Każdan, Zerubawel, Buksbaum radny Lew, dr Ajzenstadt, Ejdelman (Łódź), Monarowski (Brześć), Zagan Rozental (Wilno), Eisurowicz, Goldman (Białystok), Lichtensztein (Łódź), dr Zylberfarb i dr Kruk. Według przynależności partyjnej skład nowego Centralnego Komitetu przedstawia się jak następuje: 9 bundowców, 7 poal-syonistów, 4 bezpartyjnych i jeden niezależny socyalista.

59.617 funtów zebrane na „Keren Hajessod" w marcu br.

Londyn. (ŻAT.). Główne biuro „Keren Hajessod" w Londynie komunikuje Ż. A. T.-nej, iż w miesiącu marcu br. wpływy „Keren Hajessod" wynosiły 59 617 funtów szterlingów. Dochody osiągnięte w ubiegłym miesiącu pokryły w zupełności wszystkie wydatki, związane z pracą odbudowy w Palestynie. Pierwsze miejsce jak zwykle zajmują St. Zjednoczone, które opodatkowały się na sumę 33,500 funtów. Niemcy dały około 5000 funtów, Polska i Rumunia po 4,000 funtów, południowa Afryka — 3,000 funtów. Silny wzrost fali imigracyjnej do Palestyny stawia przed kierownictwem „Keren Hajessod" wielkie zadania o pierwszorzędnem znaczeniu.

Suma zebrana w marcu jest największą, jaką do tąd zebrano w przeciągu miesiąca.

Obrady kongresu międzynarodowego lóż „Bnei Brith"

New. Jork. (ŻAT.). Na kongresie międzynarodowym lóż „Bnei Brith", który odbywa się obecnie w Atlantic—City wygłosił przemówienie p. Leon Motzkin, stojący na czele delegacyi Światowej Żydowskiej Konferencyi Pomocy, przebywającej obecnie w St. Zjednoczonych. P. Motzkin nawoływał delegatów zebranych na kongresie do czynnego poparcia W. Z. K. P. w jej działalności na rzecz Żydów we Wschodniej Europie. Mówca wskazał na ciężką sytuacyę, w której przebywają dotąd Żydzi rosyjscy i ukraińscy. Śpieszyć należy się również z pomocą Żydom w Polsce, których usuwa się z dotychczasowych placówek ekonomicznych. Szczególnie konieczną jest pomoc finansowa dla żydowskiego szkolnictwa w Polsce, przeżywającego ostatnio ciężki kryzys.

W odpowiedzi zapewnił p. prezydent Kraus delegacyę Z. W. K. P., iż członkowie lóż „Bnei Brith" wywiążą się w zupełności ze swych obowiązków względem ich braci w Europie Wschodniej.

Więzienie za nielegalne przekroczenie granicy

Czerniowce. (ŻAT.). Rumuńskie władze graniczne zaaresztowały 30 chalucim, którzy usiłowali przekroczyć nielegalnie granicę polsko- rumuńską. Z powodu nieposiadania przy sobie dokumentów sąd skazał chalucim każdego na dwa miesiące więzienia. Dotąd za nielegalne przekroczenie granicy karano na 3 tygodnie więzienia lub na grzywnę 1000 lei (około 25 zł.) Obecnie sądy rumuńskie postanowiły powiększyć wymiar kary pod pretekstem częstych faktów nielegalnego przekroczenia granicy.

Ludność żydowska w Czerniowcach wyraża niezadowolenie z powodu surowych wyroków sądowych i zamierza wystąpić do władz z petycyą o zmniejszenie wymiaru kary.

Z EKRANU.

Podróż po Palestynie.

Kinoteatr „Warszawa"

Palestyna jest rzeczywistością i — tajemnicą, rzekłbym tajemnicą, cudowną wprost rzeczywistością. Wygląda to pozornie na pierwszy rzut oka jak paradoks, bo jak rzeczywistość może być tajemnicą?

A jednak to odrodzenie Palestyny jest tajemniczą rzeczywistością. Kraj przez stulecia zaniedbany, skalisty, dziki, upiorny ożywia się przed naszemi prawie oczyma. Organizm o zwiotczałych tkankach rumieni się nagle świeżą, pulsującą krwią.

Możnaby melodramatycznie zawołać: życie przezwyciężyło śmierć.

Bo Palestyna w życiu żydostwa odgrywa teraz nadzwyczajną rolę nietylko jako faktor, regulujący naszą emigracyę, lecz jako siła twórcza i żywotna całego naszego duchowego organizmu. Nigdy — można to śmiało powiedzieć— Palestyna nie zrosła się tak z tęsknotą żydostwa, jak w chwili obecnej, nigdy tak żywo nie zajmowała duszy i wyobraźni ludowej jak teraz. Towarzyszyło nam to umiłowanie Palestyny w ciągu naszej wędrówki dziejowej jako immanentna siła naszego jestestwa, ale teraz dopiero tęsknota nasza przybiera konkretne, realne kształty.

Dlatego „Podróż po Palestynie" jest filmem w prawdziwem znaczeniu tego słowa aktualnym.

Na stu zapytanych Żydów, czy chcieliby się przejechać do Palestyny, co najmniej 99 odpowie: tak. Niestety nie zawsze warunki są tak przychylne naszym marzeniom, które nas niepokoją. Dlatego film ten jest dla tych, którzy nie mogli być w Palestynie surogatem przynajmniej rzeczywistości marzenia. Bo dla tych, którzy już byli w Palestynie, żaden film nie potrafi ani na moment zastąpić rzeczywistości. Najlepiej dobrane obrazy będą pozbawione aromatu Ziemi Świętej, która przez długie stulecia była dla nas niestety tylko Ziemią Obiecaną. Kto raz był w Palestynie i stamtąd powrócił jest nieuleczalnie chory. Trawi go gorączka tęsknoty za tą ziemią, którą żydostwo musi krok za krokiem zdobywać i własną pracą w „krainę mlekiem i miodem płynącą" przekształcać. Ale tych, którzy jeszcze nie byli w Palestynie jest sporo. Dla nich jest ten film potrzebny, im może ten film opowiedzieć dzieje naszej tęsknoty. Przez dwie godziny snuje się ta opowieść o żydowskiej pracy, o koloniach, osadach, miasteczkach i miastach, które cudem wyrastają z ziemi, jak kwiaty na ugorze kiedyś zupełnie zaniedbanym.

Jest to film propagandystyczny i agitacyjny, ale to nie osłabia jego artystycznych walorów. Bo Palestyna właściwie teraz żadnej nie potrzebuje propagandy, dlatego nazwałbym ten film — sprawozdaniem raczej niż propagandą. Są te obrazy dokumentem wysiłków i niezużytej energii narodowej, są lekcyą poglądową, uzmysławiającą nam, jak Palestyna ongiś wyglądała i jakie oblicze teraz ma.

A chociaż teraz taśmy filmowe nie przynoszą sensacyjno-erotycznych historyi, ani okrutnych morderstw — zawierają jednak inną sensacyę, a mianowicie sensacyę naszej miłości, tajemnicę naszej tęsknoty.

Ze sportu

Jedynymi inicyatorami wielkich imprez z drużynami zagranicznemi w Krakowie są w r. b. tylko Cracovia i Makkabi, które nie bacząc na niezmierne ryzyko finansowe starają się pokazać swej stałej publice wszystkich reprezentantów światowej klasy piłkarskiej i dać jej temsamem możność porównania poziomu fotbalu polskiego z zagranicznym. Inne kluby śpią; nie mogą bądź ze względów kasowych, bądź też organizacyjnych odważyć się na międzynarodową imprezę. Jakie zaś znaczenie mają spotkania zagraniczne niechaj świadczą liczne uznania zagranicy dla małej Austryi, której prawie wszystkie drużyny tak dzielnie spisały się w u. tygodniu na wszystkich polach walki. Z pośród b. wielu — a było ich kilkadziesiąt — spotkań, odnieśli wiedeńczycy poważne zwycięstwa nad Francyą, Corinthiansami, Spartą M. T. K. i F. T. C. i w. i. Zaledwie jedna drużyna wiedeńska Slovan sprawiła kompromitacyę swej macierzy ulegając dwukrotnie wysokocyfrowo 7:2 i 3:0 słabym rumuńskim klubom Kiniszu i Temesvar. Porażkę tę należy wytłómaczyć sobie jednak słabym składem wiedeńskich Czechów, którzy podobnie jak i inne austryackie drużyny stale wysyłają na tournee rezerwowe drużyny, jak to już miało miejsce z Amatorami w Warszawie i Hakoahem we Lwowie.

Słusznie dlatego postąpiły Cracovia i Makkabi angażując silną czeską drużynę Pardubic, której występy w Krakowie należały zawsze do najudatniejszych. Szczególnie obecnie w przededniu spotkania Polski z Czechami, będą stanowiły sobotnie i niedzielne zawody nadzwyczajną senzacyę gdyż gracze Pardubic stanowią człon reprezentacyi Czech przeciw Polsce.

PARDUBICE pokonały również i trzeciego swego lwowskiego przeciwnika Spartę 5:2, mimo rezerwowego składu, gdyż najlepszych graczy zarezerwowali na Kraków.

Dzisiaj spotyka się narodowa czeska reprezentacya z niemiecką reprezentacyą Czech. Dotychczas zmierzyły się obie, reprezentacye pięciokrotnie. Dwa razy wygrali Niemcy 6:3 i 6:2, raz Czesi 6:0, dwa razy były zawody nierozstrzygnięte 3:3, 1:1. Składy obu reprezentacyi są nader skrupulatnie dobrane:

NIEMCY: Korein; Kuchynka — Jimmy; Neugebauer — Jordan — Mahrer; Haberstroh — Patek — Engelmayer — Less — Weigthofer.

CZESI: Benda; Steiner — Hojer F; Cerveny — Carnau — Kolenaty; Jelinek — Kristal — Capek — Knižek — Wimmer.

Z NADESŁANYCH WYDAWNICTW.

— DER JUDE, czasopismo wydawane przez dra Marcina Bubera. Zeszyt 12, 8-go rocznika zawiera prace Zygmunta Kaznelsona: „Dążność do polityki światowej" H. Kohn: Nowa Arabia, Herman Glenn: „Żydowski bank rentowy", Walter Preuss: „Kwuzah", Gustaw Mayer: Lasalle i żydostwo. Uwagi E. Strauss: Świętość i forma. Przegląd. J. Adler: Przemysł rolniczy w Palestynie i in. Adres redakcyi i administracyi Jüdischer Verlag, Berlin N. W. 7, Dorothenstrasse.

Abni Józef

„Marzyciele i Bohaterzy" -Jaariego (Poleskin)

Zaraz po założeniu kolonii Pesach Tikwah, siedział sobie pewnego dnia kolonista R. — przed swoim domem i oddychał świeżem, czystem powietrzem.

W tem usłyszał odgłos kopyt końskich i widział nadjeżdżającego beduina, na wspaniałym wysokim koniu, zbliżającego się do jego domu.

R. powinien był według wschodniego zwyczaju zaprosić go do domu, aby poczęstować go filiżanką kawy.

Lecz dumny jeździec odpowiedział na nizki ukłon chłopa tak zimno, że nie miał serca go zaprosić.

Następnego dnia, gdy R. znów siedział przed swoim domem beduin znowuż przejechał, lecz tym razem tak uprzejmie i serdecznie powitał chłopa, że ten uradowany mu się ukłonił.

Beduin podszedł do niego i wszczął z nim rozmowę, w toku której oświadczył koloniście: „ani izrael", „ani jehuda" (jestem izraelitą, jestem Żydem).

Zdziwiony R. zmierzył przybysza z głowy do stóp.

W tem beduin podniósł głowę i z ekstazą wykrzyknął:

Szema Israel" i jeszcze raz: Szema Izrael, adonoj elahenu adonoj echod!" (Słuchaj Izraelu, wieczny nasz Bóg jest jedynym Bogiem).

Widząc zdziwienie chłopa, beduin dał mu wyjaśnienia: Przynależy on do szczepu żydowskich beduinów, pastuchów, blizko Bagdadu.

Niedawno ukradli mu jego drogocennego konia.

Po mozolnych poszukiwaniach nareszcie przyszedł na trop złoczyńców. Prowadziły jego ślady do Damaszku, gdzie rzeczywiście znalazł swego konia.

Będąc już w drodze chciał on skorzystać z okazyi, ażeby zobaczyć święte miasto Jeruzalem.

Po drodze nocował on w arabskiej wsi około Pesach Tikwah „Fedsza".

Tam dowiedział się od szeika wsi, któremu wyznał iż jest Żydem, że w pół godziny stąd jest kolonia żydowska.

Pojechał tam — lecz gdy zobaczył mieszkańców tej kolonii — odzianych po europejsku, był przekonany, że to — nie Żydzi, lecz — Francuzi.

Wrócił do szejka, wobec którego wyraził to swoje przekonanie, lecz tenże zapewnił, że to doprawdy Żydzi.

Pełen zaufania wrócił tutaj i odszukał R.

Także i inni koloniści zapoznali się i zainteresowali się nim.

Abni Jozef był bardzo uradowany, ciesząc się tymi obcymi mu dotychczas braćmi, postanowił rok cały pozostać w kolonii, aby strzedz ją przed swoimi sąsiadami.

Koloniści zgodzili się uradowani i wdzięczni, a Abni Jozef został — pierwszym „szomrem" (dozorca) w pierwszej żydowskiej kolonii.

Starsi szomry opowiadają wiele o jego oddanej służbie dla kolonii i wielkiem jego bohaterstwie.

Powierzchowności był miłej, małego wzrostu, barczysty choć szczupły.

Raz tylko dziennie jadł. Ale gdy się znajdował w okolicach bezwodnych zupełnie nie jadł ani pił.

Nigdy nie posługiwał się bronią.

— Jest to hańba dla mężczyzny, gdy posługuje się bronią palną, którą i kobieta umie się obchodzić — mawiał zwykle.

Broń jego były: szabla i pika.

Konia swego kochał nad własne życie.

Srogo czuwał nad jego „opinią"... i czystością rasową...

Kiedy jednego razu — urodził klacz wątpliwej rasy, zabił młode źrebię i pogrzebał.

Abni Jozef był nawskróś muzykalny i miał przepiękny głos.

W jasnych palestyńskich nocach księżycowych wzrusza wszystkie serca swoim pięknym śpiewem.

Był również poetą — i to prawdziwym.

Koloniści niektórzy czytali jego pieśni pisane w hebrajskim i arabskim języku.

Opowiadali też, że grał na harfie z włosiennicy i zdobył sobie cudną grą rozgłos nawet bardzo daleki.

Kiedy Szaje Omar- Abu- Kiszak wydał córkę za mąż grał i śpiewał Abni Józef arabskie pieśni, że zachwyceni goście łzy w oczach mieli.

Zato zabrał go Szajeh Abu Kiszak do Jaffy gdzie go ubrał od głowy do stóp.

Następujący epizod ilustruje jego odwagę bohaterską.

Możny Szajeh Abu- Dsewcu napadł swoją bandą zbójecką kolonię. Zdeptali i zniszczyli pole hufcami koni.

Poczem spróbowali zrabować i pognać trzody.

Abni Józef znajdował się na przeciwnej stronie kolonii. Gdy się dowiedział o napadzie, galopem pojechał wprost na miejsce czynu, dopadł jak wicher wroga i wziął w niewolę samego Szajeha Arabów.

Posadził go przed sobą na koń, wywijając szablą i piką broniąc się na lewo i na prawo dopóki, dopóty mu się nie udało całą bandę zmusić do ucieczki.

Tak przysłużył się kolonii — aby po roku na tym samym koniu na którym przyjechał — gdzieś zginąć...

Poszedł podobno napowrót do puszczy dalekiej, gdzie się najlepiej czuł — jak pod niebem.

I kto wie gdzie się jego kości podziały?.. gdzie prochy jego spoczywają?...

Przekład A. D.

KRONIKA.

Kraków, 25 kwietnia

— **ZJAZD LEKARZY I DZIAŁACZY SANITARNYCH MIEJSKICH W KRAKOWIE** w dniach 18 i 19 maja br. będzie nietylko podstawą do dalszej pracy samorządów na polu zdrowia publicznego, ale zarazem przeglądem tego, co zdołano dotąd zdziałać na tem polu w państwie polskiem i jakie były owoce trzech dotychczas w tych sprawach odbytych zjazdów. Sprawozdawcą w tym zakresie został dr Bogucki z Warszawy.

— **PODZIĘKOWANIE CHÓRU „OBILIĆ"**. Z okazyi pobytu w Krakowie chór jugosłowiański „Obilić" nadesłał do prezydyum m. Krakowa podziękowanie za serdeczne i świetne przyjęcie, jakie zgotował mu Kraków.

— **FUNDACYA DOBROCZYNNA**. Zmarły w roku 1897 śp. Salomon Liebling zapisał dwie realności w Krakowie na utrzymanie zakładu, celem wykształcenia biednych dziewcząt żydowskich w kucharstwie, szyciu bielizny i sukien, przeznaczając ponadto dochody jednej z tych realności na cele żywienia ubogich dzieci szkolnych. Odnośne akty fundacyjne zostały przez Władzę zatwierdzone.

Onegdaj odbyło się posiedzenie kuratoryi tej fundacyi na którem prezydent Gminy izraelickiej Dr. Rafał Landau złożył sprawozdanie z działalności kuratoryi i przedłożył wniosek na wybudowanie III. piętra na realności fundacyjnej, gdzieby umieszczono Stowarzyszenie „Ognisko pracy", zajmujące się kształceniem dziewcząt w szyciu bielizny i krawieczyzny.

Po dyskusyi przyjęto sprawozdanie do wiadomości i uchwalono przedłożony wniosek.

Następnie uchwalono z dochodów realności fundacyjnych rozdać 400 zł. Stowarzyszeniu Nadzieja, 200 zł. na Kolonie w Rabce i 200 zł. na Stowarzyszenie „Nasze dzieci".

— **ROZBUDOWA RZEŹNI MIEJSKIEJ**. W ciągu ubiegłych miesięcy dokonany został gruntowny remont chłodni miejskiej i fabryki lodu w zabudowaniach rzeźni miejskiej. Wymieniono przeszło 1200 metrów wężownic amoniakalnych, ustawiono dwie nowe pompki parowe, odnowiono i odmalowano urządzenia żelazne chłodni, wreszcie ustawiono nową pompę rezerwową w stacyi pomp kosztem 150,000 złotych. W ciągu lata br. zostaną wykończone dwie hale do bicia bydła podejrzanego o choroby zakaźne.

— **KONTROLA INSTALACYI WODOCIĄGOWYCH**. Ze względu na wielkie marnowanie wody z powodu nieszczelnych instalacyi, zarząd wodociągów miejskich przeprowadza obecnie po domach kontrolę kurków i hydrantów. W tym celu obchodzą kamienice kontrolorzy i monterzy, którzy uskuteczniają na miejscu naprawę nieszczelnych urządzeń, oraz wymierzają nadpłatę za nadmiar wody tym lokatorom, u których wykryto defekty w instalacyach. Kontrola ta stoi w związku z zażaleniami licznych lokatorów, którzy musieli bez winy ze swej strony uiszczać nadpłaty za nadmiar marnowanej przez innych wody.

— **KOMUNIKACYA LOTNICZA KRAKÓW WIEDEŃ**. Polska Linia Lotnicza donosi, że w poniedziałek dnia 27 bm. rozpocznie się normalny ruch na linii lotniczej do Wiednia. Odlot z Krakowa o godz. 12.30, przylot do Krakowa o godz. 11.30 przelot trwa 3 godziny. Rewizya paszportowa i celna, identyczna jak przy podróży koleją, odbywa się przy wsiadaniu i wysiadaniu na lotnisku. Cena za przelot w jedną stronę Zł. 70.

— **KASA POBORÓW PODATKU LOKATORSKIEGO I WODOCIĄGOWEGO** z dzielnic: IX, XXI i XXII dotychczas funkcyonująca w gmachu magistratu w Podgórzu, od poniedziałku 27 bm przeniesiona zostaje do gmachu magistratu w Krakowie przy ul. Poselskiej, parter, dawne biuro aprowizacyjne.

— **CENY NA TARGU WCZORAJSZYM** były następujące: Nabiał: 1 litr mleka zbieranego 25—30 gr, niezbieranego 35—40 gr, śmietany słodkiej 60—70 [illegible]. kwaśnej 1.60—2 zł, 1 kg. masła 4.50—5 zł, sera 1—1.20 zł, kopa jaj 5,50 do 5.80 zł, sztuka 9 do 10 gr, Drób: kura 4—7 zł, para kurcząt 5—7 zł, kaczka 5—7 zł, gęś 6—12 zł. indyk 15—20 zł, indyczka 12—14 zł. Jarzyny: 1 kg ziemniaków 13—14 gr, buraków 18—25 gr, cebuli 55—75 gr, czosnku 3.80—4.

— **BIBLIOTEKI W WIĘZIENIACH**. W ostatnich dniach ministerstwo sprawiedliwości mając na celu podniesienie poziomu moralnego więźniów i ułatwienie im nauki zaopatrzyło wydatnie biblioteki więzienne w podręczniki szkolne oraz odpowiednie książki do czytania. Zarząd więzień w Krakowie otrzymał dla swojego oddziału w Wiśniczu 200 książek, a w najbliższym czasie ma nadejść dalszy transport książek dla więźniów krakowskich.

— **O SHAŃBIENIE UCZENICY**. Jak się dowiadujemy, śledztwo sądowe w sprawie kierownika szkoły powszechnej p. Issepiego zostało w tych dniach ukończone. Issepi pozostaje pod zarzutem shańbienia małoletniej uczenicy. Akta sprawy tej odeszły już do prokuratury. Rozprawa ma odbyć się w ciągu maja br.

— **ZAMACH SAMOBÓJCZY**. Wczoraj popołudniu zawezwano pogotowie ratunkowe na ul. Basztową, gdzie 40 letnia Janina Klocek, stróżka domu z ul. Miodowej l. 16, zażyła w celu samobójczym nadmanganu potasu. Po wypompowaniu żołądka na stacyi pogotowia przewieziono desperatkę do szpitala św. Łazarza. Powód zamachu niewiadomy.

— **NAGŁY ZGON W KAWIARNI**. Wczoraj przedpołudniem w kawiarni przy ulicy Zwierzynieckiej l. 10 zmarła nagle w czasie spożywania śniadania wieśniaczka niestwierdzonego dotąd nazwiska, mogąca liczyć około 60 lat. Zwłoki nagle zmarłej kobiety przewieziono do Zakładu medycyny sądowej.

— **WYPADEK PRZY PRACY**. Do firmy „Ryngraf" przy ulicy Krupniczej zawezwano wczoraj lekarza pogotowia, gdzie jedna z pracownic 19-letnia Helena Buczkowska doznała zmiażdżenia lewej ręki. Po udzieleniu pierwszej pomocy odwieziono nieszczęśliwą do szpitala.

— **WŁAMANIE DO SKLEPU Z OBUWIEM**. Anna Kornhauser, zamieszkała w Kalwaryi

Zjazd delegatów miast Małopolski i Śląska ciesz. w Krakowie

Wczoraj rano rozpoczęły się w sali Rady miejskiej obrady Zjazdu delegatów miast Małopolski i Śląska Cieszyńskiego. W zjeździe wziął udział zarząd m. Krakowa z komisarzem rządu dr Wawrauschem, delegaci województwa, Izby skarbowej, prezydent m. Lwowa Neumann oraz liczni burmistrze miast i miasteczek Małopolski i Śląska Cieszyńskiego. Zagaił obrady prezydent Neumann, przewodniczył burmistrz miasta Rzeszowa dr Krogulski.

W dyskusyi radca dr Muczkowski imieniem Kasy oszczędności m. Krakowa referował sprawę projektowanego oddania kasy pod nadzór ministerstwa skarbu. Referent wyraził propozycyę aby kasy oszczędności były nadal poddane nadzorowi ministerstwa spraw Wewnętrznych,

Radca Przeorski referował zagadnienia samorządowe w obecnem ich stadyum, omawiając i poddając krytyce istniejące projekty ustaw o samorządzie miejskim, powiatowym i wojewódzkim. Delegat ministerstwa spraw wewn. dr Sikorski w odpowiedzi na referat radcy Przeorskiego przedstawił zarysy projektu ustawy wyborczej samorządowej i urządzenia naczelnych władz gminnych, dalej projekt urządzenia magistratu jako władzy publicznej i stanowiska prezydenta wzgl. burmistrza. Poseł Holeksa przedstawił stanowisko komisyi sejmowej w sprawie projektu ordynacyi wyborczej dla gmin wiejskich i miejskich.

Zjazd uchwalił przedłożone przez zarząd Koła miast małopolskich wnioski.

Radca dr Adolf Gross wygłosił referat w sprawie rozbudowy miast, domagając się w rezolucyi spiesznego przeprowadzenia nowelizacyi ustawy o rozbudowie miast przynajmniej na razie fakultatywnie, zezwalając na decentralizacyę państwowego funduszu rozbudowy miast.

Burmistrz Wieliczki Aywas referował w sprawie trzech rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z grudnia u. r. ograniczających samorząd.

St. radca dr Zawadzki referował sprawę nowelizacyi ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów miejskich.

Jak magistrat krak. załatwił sprawę podatku od szyldów?

Odpowiedź magistratu na interwencyę Izby handlowej i stowarzyszeń kupieckich.

Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie otrzymała następujące pismo od magistratu krakowskiego w sprawie podatku od szyldów:

„W załatwieniu przedstawienia Izby handlowej i przemysłowej z dnia 25 marca 1925, L: 3587/J. G. w sprawie podatku od szyldów, plakatów firmowych i td. Magistrat na posiedzeniu w dniu 15 kwietnia 1925 powziął następującą uchwałę:

1) Indywidualne orzeczenia w sprawach wymiaru podatku od szyldów etc. Magistrat będzie wydawał jedynie we wypadkach zastosowania wyższego wymiaru od tego, jaki wynika z deklaracyi podatkowej złożonej przez danego płatnika, które to przypadki zdarzyć się mogą w razie stwierdzenia nieprawdziwości miarodajnych dla wysokości podatku dat podanych w deklaracyach podatkowych. Postanowienie bowiem par. 46 ust. z dnia 11 sierpnia 1923 Dz. u. Nr. 94 poz. 747 nie przepisuje bezwzględnie indywidualnego zawiadomienia płatników o wymiarze samoistnych podatków gminnych, takie zaś indywidualne zawiadomienia w odniesieniu do podatku od szyldów są zupełnie bezcelowe i zbyteczne wobec tego, że stawki tego podatku są określone ryczałtowo, zostały ogłoszone publicznie, sam zaś podatek pobiera się ściśle według deklaracyi poszczególnych płatników, tj. we wysokości przez nich obliczonej względnie we wysokości ustalonej na podstawie dat podanych przez płatników w tychże deklaracyach a wpłacone kwoty podatku jeśli przy sprawdzeniu deklaracyi nie okaże się potrzeba dodatkowego wymiaru — stają się definitywnemi.

2) O ile złożona została deklaracya podatkowa, nie uiszczenie podatku w terminie płatności, pociągać będzie jedynie obowiązek zapłaty odsetek za zwłokę.

3) Uwolnienie od podatku oznaczeń firmowych, których uzewnętrznienie jest nakazane przepisami ustaw, nie może być przyznane, ponieważ nie jest przewidziane w postanowieniach o podatku od szyldów.

4) W przypadkach, na uwzględnienie zasługujących, może Magistrat przyznawać ulgi podatkowe na prośby wnoszone przez interesowanych płatników.

5) Magistrat nie znajduje powodu do zmiany obowiązujących stawek podatku od szyldów, plakatów firmowych, gablotek i td."

Do sprawy powyższej jeszcze wrócimy.

Szybkie tempo tajnej rozprawy wojskowej o zajścia listopadowe

Z piątego dnia rozprawy. - Przed zakończeniem przesłuchiwania świadków.

W piątym dniu rozprawy wojskowej o zajścia listopadowe trybunał przesłuchał przez całe przedpołudnie dwóch tylko świadków, a to por. Seredyńskiego adjutanta 16 pp. i posła dra Bobrowskiego. Po przerwie obiadowej zeznawało kilku oficerów oraz dr Abłamowicz, poczem rozprawę odroczono do dnia dzisiejszego. Dotąd słuchanych było ogółem 87 świadków, zaś część wezwanych zwolniono od przesłuchania. W dniu dzisiejszym przesłuchana będzie reszta świadków aktu oskarżenia, poczem obrońcy mają postawić wnioski co do świadków odwodowych. Na dziś przedpołudniem wezwany jest jako świadek inspektor armii gen. broni Szeptycki, minister spraw wojskowych w czasie zajść listopadowych.

Po przesłuchaniu wszystkich świadków nastąpi w przyszłym tygodniu odczytywanie aktów oraz wywody stron. Wyrok zapadnie przypuszczalnie w połowie przyszłego tygodnia.

Zebrzydowskiej doniosła, że dnia 21 bm włamali się nieznani sprawcy do jej magazynu z obuwiem i skradli 20 par trzewików męskich wartości około 600 zł.

— KRADZIEŻ MIESZKANIOWA. Zofia Muchowiak, zamieszkała przy ul. Rękawka 12, zgłosiła, że onegdaj skradziono jej z zamkniętego mieszkania 2 ubrania męskie i 1 zegarek niklowy wartości około 400 zł.

o-o

— „SPRAWA ZASADNICZA“. Z okazyi zgrodzenia publicznego zwołanego przez Stow. miłośników sztuki żydowskiej z porz. dz.: „O honor i byt języka żydowskiego“, zamieściliśmy w „N. Dz.“ z dnia 29 grudnia 1924 Nr. 290 artykuł, zawierający między innemi także zarzuty, uwłaczające czci tegoż Stowarzyszenia.

Przekonawszy się obecnie, że notatka „Naprzodu“ z d. 25 grudnia 1924 Nr. 294 pod tytułem „Województwo krakowskie nie uznaje żargonu“ — nie jest komunikatem Tow. miłośników sztuki żyd., oświadczamy z całą lojalnością, że zarzuty, o ile są skierowane przeciw temu Stow., są bezpodstawne i chętnie je cofamy.

o-o

— PRZY CIERPIENIACH NERWOWYCH REUMATYZMIE, GOŚCOU, OTYŁOŚCI, CUKRZYCY, okazała się NATURALNA GORZKA WODA FRANCISZKA JÓZEFA jako jedyny niezawodny środek przeczyszczający. Uczeni badacze w dziedzinie przemiany materyi poświadczają zgodnie świetne wyniki osiągnięte przy użyciu wody Franciszka Józefa.

Z sali sądowej.

DZIECIOBÓJSTWO

Wczoraj w krakowskim sądzie okręgowym karnym przed ławą przysięgłych toczyła się rozprawa przeciw 20-letniej Maryi Jeleniówne, która w Krzeszowicach w lutym br. powiła na strychu nieślubne dziecko, a następnie przykryła je płytami betonowemi, wskutek czego noworodek poniósł śmierć. Obwiniona tłumaczyła się, że będąc osłabiona po porodzie przewróciła stos płytek betonowych, które przywaliły dziecko.

Po przeprowadzonej rozprawie trybunał na podstawie werdyktu sędziów przysięgłych (11 nie i 1 tak), uwolnił Jeleniównę od winy i kary.

Przewodniczył sso. Jura, wotowali sso. Wiśniewski i sso. dr Czerny, oskarżał prok. Sozański, bronił adw. dr Adler.

KRWAWE WESELE NA KROWODRZY

Przed trybunałem wojskowym w sądzie przy ul. Wielickiej pod przewodnictwem pułk. Janczewskiego, stawał wczoraj jako oskarżony o zbrodnię zabójstwa sierżant sztabowy Władysław Tobik. Według aktu oskarżenia sierżant Tobik w dniu 23 listopada ub. r. podczas bójki na weselu sierżanta Gronostalskiego na Krowodrzy, zastrzelił nieproszonego gościa weselnego Piotra Kutasa, który w towarzystwie innych krowoderskich „zuchów“ uzbrojonych w noże, rzucił się na gości weselnych.

Oskarżony tłumaczył się, że oddał strzał w obronie koniecznej, gdyż napastnik podniósł na niego rękę, uzbrojoną w sztylet. Po przesłuchaniu świadków i znawców lekarzy trybunał wydał wyrok uwalniający. Oskarżał prokurator kap. dr Roch, bronił adw. dr Z. Kwieciński.

— SŁYNNA OD DAWNA FRANCENSBADZKA SÓL BOROWINOWA DO KĄPIELI, najskuteczniejszy środek w chorobach kobiecych oraz dziecięcych, w reumatyzmie, chorobach krwi itd. jest znowu do nabycia we wszystkich aptekach i droguer-yach. Prawdziwa tylko w oryginalnem opakowaniu biało- zielonem z herbem miasta Francensbadu.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— PREMIERA „JULIUSZA CEZARA“. Oczekiwany z wielkiem zainteresowaniem ewenement teatralny, jakim jest pierwsze w Krakowie przedstawienie „Juliusza Cezara“ Szekspira odbędzie się dzisiaj. Przedstawienie to jest wyjątkowym wysiłkiem teatru krakowskiego tak pod względem nakładu pracy jak i kosztów. Nowe wspaniałe dekoracye dają za pomocą systemu kolumn, schodów, prostych ścian i licznych rzeźb plastycznych syntetyczne pojęcia architektury Rzymu bez jakiegokolwiek starania się o dokładność archeologiczną. Nowe wspaniałe kostiumy sprowadzone z Berlina wniosą w ten obraz element barwnego przepychu. Personal artystyczny pod kierunkiem dyrektora w szeregu kilkudziesięciu prób osiągnął możliwie najwyższy stopień przygotowania zespołowego. W scenach zbiorowych bierze udział około stu osób. „Juliusz Cezar“ grany będzie przez wszystkie najbliższe wieczory. W niedzielę popołudniu po raz ostatni „Fotel 47“ Verneuilla.

— „LISTY Z TEATRU“. Dziś jako w dzień premiery „Juliusza Cezara“ ukaże się szósty zeszyt tego wydawnictwa teatru krakowskiego pod redakcyą dr Tadeusza Swiątka, poświęcony historycznoliterackim i inscenizacyjnym zagadnieniom, związanym arcydziełem Szekspira. Wszyscy trzej profesorowie anglistyki na wszechnicach polskich wystąpili tu z cennymi przyczynkami szekspirologicznemi. Pouczające są informacye J. Mayera o rozwoju inscenizacyi szekspirowskiej. Głęboko w istotę geniusza dramatycznego Szekspira sięga artykuł głośnego teatrologa Juliusza Bab'a. Ustępy z nowszej literatury krytycznej, dotyczącej „Juliusza Cezara“ wybrane i przełożone przez prof. Dyboskiego i Tad. Swiątka oświetlają z różnych stanowisk problematy utworu. Uzupełnia treść zeszytu bogata kronika bieżąca. Wytwornie pod względem typograficznym wydany, zeszyt ten przynosi nadto ośm całostronnicowych plansz przedstawiających artystów teatru krakowskiego w rolach głównych „Juliusza Cezara“. Zeszyt stanowi cenny nabytek naszej literatury Szekspirowskiej a dla uczestników przedstawienia będzie miłą pamiątką tego odświętnego widowiska.

— Z BAGATELI. Wczorajsza premiera w „Bagateli doskonała komedya francuska „Gitara i jazzband“ ma zapewnione powodzenie, dzięki znakomitej grze artystów. Piękne tualety i dekoracye wykonane przez p. Szarę podnoszą efekt całości. „Gitara i jazzband“ graną będzie aż do wtorku 29-go kwietnia włącznie.

Dzisiaj w sobotę 25 bm. o godzinie 4 popołudniu po raz pierwszy po cenach zniżonych „Sonata Kreutzerowska“. W niedzielę popołudniu powraca na afisz dowcipna komedya Savoira „Wielka księżna i chłopiec hotelowy“.

— OPERETKA NOWOŚCI RAJSKA. Dziś w sobotę wznowienie „Manewry jesienne“ prześliczna operetka o pięknej muzyce Kalmana. W niedzielę popoł. „Hrabina Marica“. W poniedziałek po raz ostatni w tym sezonie „Słodki kawaler“. W przygotowaniu „Trzy stare pudła“ arcywesoła operetka o pięknej muzyce Kolla, grana we Wiedniu 300 razy z rzędu.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Sobota: „Juliusz Cezar“ Szekspira (premiera).
Niedziela: pop. „Fotel 47“; wiecz. „Juliusz Cezar“.

OPERETKA NOWOŚCI

Sobota: „Manewry jesienne“.
Niedziela: pop. „Hrabina Marica“; wieczór „Manewry jesienne“.

BAGATELA

Sobota: pop. „Sonata Kreutzerowska (ceny zniżone); wiecz. „Gitara i jazzband“.
Niedziela: pop. „Wielka księżna i chłopiec hotelowy“ (ceny zniżone); wiecz. „Gitara i jazzband“.

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Podróż po Palestynie.
NOWOŚCI: „Golgota uczciwej kobiety“. Dramat w 12-tu aktach wg. powieści J. Mary.
UCIECHA: „Noc przerażenia“. Oryginalny dramat, reżyseryi Griffitha. Ponadto komedya i przegląd najnowszych mód.
SZTUKA I WANDA: „Nibelungi“. Arcydzieło filmowe w 10-ciu aktach. Muzyka wagnerowska.
REDUTA: „Serca w trójkącie“. Dramat erotyczny w 8-miu aktach z Fr. Bertini. Nad program komedya 2 aktowa „Oj te telefonistki“.

Z kraju.

KINO A TEATR. W uzupełnieniu naszego wczorajszego zestawienia frekwencyi w kinach i teatrach łódzkich, podajemy kilka interesujących cyfr, dotyczących stolicy. I tak, frekwencya publiczności w kinach warszawskich wyniosła w marcu br. 691,000 osób. Podatek kinowy dał miastu 600,000 złotych. Podatek teatralny dał natomiast tylko 37,000 złotych. Frekwencya publiczności w teatrach prywatnych wyniosła w marcu 89,000 osób.

ZAMIAST 7 TYS. — 60 GROSZY. Przed niedawnym czasem porucznik W., służący w jednym z pułków, stacyonowanych w Łodzi, zastrzelił swoją żonę, a następnie sam pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru. Przeprowadzone dochodzenie ujawniło że powodem samobójstwa były sprawy służbowe i prywatne. Gdy przeprowadzono rewizyę kasy, która znajdowała się w rękach W., okazało się, że zamiast 7 tysięcy złotych znajduje się w niej tylko 60 groszy. Skarb państwa nie poniesie jednak szkody, bowiem zasekwestrowano majątek porucznika. Poza tem ustalono, że pożycie W. z żoną nie było szczęśliwe. Żona jego rozpaczała niesłychanie po stracie córeczki. Wszystko to razem spowodowało, że W. odebrał życie żonie i sobie.

PROKURATOR WYJECHAŁ DO ROGOWA. W związku z podejrzeniami, iż katastrofa kolejowa w Rogowie była dziełem zbrodniczego zamachu wyjechał onegdaj na miejsce katastrofy prokurator sądu okręgowego w Warszawie p. Rudnicki w asystencyi przedstawicieli policyi kryminalnej.

WYBUCH W RAFINERYI LWOWSKIEJ. W rafineryi nafty na Zniesieniu nastąpił silny wybuch. Przyczyną wybuchu ma być pomyłka we flaszkach z kwasem węglowym: w jednej zamiast kwasu był tlen. Trzej pracownicy rafineryi doznali poparzenia i poranienia.

RABUNEK. Koło Jaworowa napadło 4 opryszków na dom właściciela sklepu z wyrobami tytoniowemi, Mendla. Bandyci zrabowali zapas tytoniu wartości 50 zł., poczem zbiegli.

Przegląd gospodarczy

POSTULATY PRZEMYSŁU ŁÓDZKIEGO. Na konferencyi dnia 22 bm. w Warszawie u min. Grabskiego odbytej, przedstawiła delegacya przemysłu łódzkiego krytyczne położenie tego przemysłu. Głównym powodem przesilenia jest brak środków obrotowych i drożyzna kredytu. Przemysł włókienniczy, który w dziale bawełnianym doszedł do 86.3 proc., a w dziale wełnianym do 34 proc. uruchomienia przedwojennego, przechodzi ostre przesilenie wywołane oprócz braku kapitału obrotowego, trudnościa zbytu swych produktów.

Delegacya wysunęła szereg postulatów których spełnienia domagała się w interesie przemysłu, znajdującego się w bardzo ciężkiem położeniu.

Najważniejszemi postulatami są: ulgi podatkowe

ułatwienia eksportu, rewizya taryf kolejowych w sensie wydatnego ich zniżenia oraz skuteczna ochrona cełna. Min. Grabski przyrzekł uwzględnić żądania przemysłu łódzkiego, prócz rewizyi taryf kolejowych, których zniżenie tylko przy eksporcie oraz przewozie na wielkie odległości jest możliwe.

Dalszy ciąg konferencyi odbędzie się dnia 24 bm. przy udziale przedstawicieli przemysłu okręgu bielskiego i białostockiego.

DOCHODY SKARBOWE W I-ej DEKADZIE KWIETNIA br. W pierwszej dekadzie kwietnia br. do Kas Skarbowych według tymczasowego zestawienia Centralnej Księgowości wpłynęło z ważniejszych danin i monopoli 22.7 milj. złotych. Wpływ ten przewyższa wpływy, osiągnięte w pierwszych dekadach ubiegłych miesięcy br., w pierwszej dekadzie stycznia bowiem wpłynęło z ważniejszych danin i monopoli 19.6 milj. zł. w pierwszej dekadzie lutego — 18.4 milj. zł. w pierwszej dekadzie marca — 21.5 milj. zł.

Zwiększenie w kwietniu wywołane jest wzmożonemi wpłatami podatków bezpośrednich, a głównie podatku przemysłowego. Zwiększony również wpływ wykazuje monopol tytoniowy, który w pierwszej dekadzie kwietnia dał 4.5 milj. zł. W podatkach bezpośrednich zasiliła Skarb Państwa poważniej akcyza od cukru, która w pierwszej dekadzie kwietnia dała ponad 1.6 milionów zł.

STAN ZASIEWÓW NA KRESACH. Ostatnie wiadomości z kresów świadczą, że stan zasiewów tak oziminy jako też jarych jest niezły. Deszcze, które poświęciach spadły przyczyniły się bardzo do poprawy zbóż jarych. Doskonale przezimowały także koniczyny. Zorganizowana także przez państwo pomoc siewna była bardzo potrzebna, gdyż w niektórych okolicach brak ziarna spowodowany zeszłorocznym nieurodzajem był bardzo znaczny. Do trudności rolników przyczynia się brak paszy i zupełny zastój w kupnie bydła i świń.

Z PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO. Panujący obecnie w kraju kryzys finansowy odbił się szkodliwie na przemyśle chemicznym: a zwłaszcza na jego gałęzi, pozostającej w związku z destylacyą drzewa. Produkty tego przemysłu w postaci smoły, węgla drzewnego, alkoholu metylowego, octanu wapnia, formaliny, acetonu itp. zmniejszyły się znacznie pod względem ilościowym wskutek konkurencyi zagranicznej. Większość tych produktów posiada duże znaczenie w przemyśle, jako półfabrykat i fabrykaty (naprz. aceton w przemyśle lotniczym). Brak kapitału nie pozwala uruchomić suchych destylarni na większą skalę gdyż przemysł ten wymaga przerabiania drzewa dokładnie wysuszonego co pociąga za sobą konieczność magazynowania zapasów drzewa na przeciąg kilku lat. W związku z powyższą sytuacyą, koła zainteresowane, mają zamiar zwrócić się do Rządu z prośbą o poparcie, wyrażającą się w postaci kredytu towarowego w drzewie, to znaczy z prośbą, by Rząd sam magazynował drzewo i dopiero po wysuszeniu sprzedawał je destylarniom.

PASSYWNOŚĆ AUSTRYACKIEGO BILANSU. Wedle świeżo ogłoszonych urzędowych statystyk wyniósł austryacki przywóz w r. ub. 3,335 milj. szylingów, zaś wywóz 1,820 milj. szylingów. zaczem przewyżka wywozu wynosi 1,515 milj. Stanowi to znaczną podwyżkę niedoborów bilansu handlowego wobec r. 1923, w którym niedobór ten wynosił tylko 1,150 milj. szylingów. W r. z. wywóz wzrósł o 140 milj. koron zł., a przywóz o 400 milj. koron zł.

Na podwyżkę przywozu składają się: 50 milj. k. zł. żywe zwierzęta, 82 milj. k. zł. środki spożywcze, łącznie z napojami 20 milj. k. zł. węgiel, 89 milj. k. zł. inne surowce i półfabrykaty, 155 milj. fabrykaty. Ogólny przywóz środków spożywczych i zwierząt żywych — głównie bydła rzeźnego — wynosi jedna trzecia część całego przywozu austryackiego. Środki spożywcze zapłacono zagranicy 755 milj. k. zł., zaś materyały opałowe w r. ub. kosztowały 200 milj. k. zł. Wogóle przywóz surowców osiągnął w r. ub. kwotę 512 milj. k. zł., to jest przewyższył dwukrotnie wywóz tychże artykułów. Tylko w dziale fabrykatów pozostał przywóz pomimo silnego wzrostu w tyle za wywozem wyniósł on 844 milj. k. zł., zaś wywóz fabrykatów 985 milj. k. zł. We wzroście przywozu fabrykatów wynoszącym prawie 40 proc. uczestniczą wszystkie grupy przemysłu austryackiego.

NOWA WALUTA NA WĘGRZECH. Koła finansowe budapeszteńskie rozpatrują obecnie sprawę wprowadzenia na Węgrzech waluty szylingowej. Korona papierowa zostanie usuniętą wtedy, kiedy angielski funt uzyska parytet dolarowy. Wówczas przeprowadzoną zostanie reforma, na podstawie której nowa jednostka monetarna zastąpi 10,000 koron papierowych, a zatem równać się będzie 68 do 69 halerzy złotych. W ten sposób ta nowa jednostka węgierska byłaby zrównaną z szylingiem austryackim.

Z chwilą wprowadzenia nowej waluty będą natychmiast emitowane nowe banknoty i monety zdaw. Najniższe banknoty opiewać będą na 10 szylingów. Jaką nazwę otrzyma nowa jednostka monetarna węgierska, tego jeszcze nie zdecydowano, według wszelkiego prawdopodobieństwa jednak szylingiem nazywać się nie będzie

Można przewidywać że wprowadzenie nowej waluty węgierskiej nastąpi w jesieni br., gdyż w tym czasie według opinii finansistów europejskich ma funt angielski osiągnąć równię złota.

WĘGRY OBNIŻAJĄ STOPĘ PROCENTOWĄ. Węgierski Bank Narodowy obniżył stopę procentową z 12 i pół proc. na 11 proc. i stopę lombardową z 13,5 proc. na 12 proc. Zarządzenie to zostało wywołane nadmiernym nagromadzeniem w Banku Narodowym płynnych kapitałów pochodzących ze spłaty kredytów rolniczych.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY W NIEMCZECH. Niemcy wywiozły w I-ym kwartale br. 490 tysięcy ton soli potasowych na rynki krajowe i zagraniczne. W r. 1924 w tym samym okresie sprzedano zaledwie 220 tysięcy ton. Dnia 24 marca Państwowa Rada Potasowa zatwierdziła zwyżkę cen soli potasowych przeciętnie o 5 proc., która to zwyżka obowiązuje od dnia 16 kwietnia br. Na ogół w przemyśle chemicznym zbyt wewnątrz kraju zmniejszył się, zaś eksport utrzymał się na tym samym poziomie. Przyczem ceny wywozowe ledwie pokrywają koszty własne z powodu nadmiernego obciążenia podatkowego.

SOWIETY O SWOIM PRZEMYŚLE ELEKTROTECHNICZNYM. Według danych zaczerpniętych ze źródeł sowieckich, przemysł elektrotechniczny w roku 1924/25 osiągnął 105 3 proc. wydajności w stosunku do przedwojennej. Większość zakładów elektrotechnicznych w Rosyi w r. bieżącym posiada zamówienia dochodzące do 80 proc. wydajności przy pełnej sprawności technicznej. Większe zakłady elektrotechniczne w Leningradzie („Elektro- Siła") i w Moskwie („Dynamo") posiadają zamówień w wysokości 120 proc. w stosunku do przedwojennych. Władze sowieckie rozwinęły gałęzie przemysłu elektrotechnicznego, których nie było w carskiej Rosyi, a mianowicie: wyrób kabli, elektrycznych lamp, generatorów, transformatorów, kommutatorów, oraz wszelkich utensylii radiotechnicznych. Rząd Sowiecki otacza szczególną opieką przemysł radiotechniczny. Najwięcej Sowiety produkują lamp elektrycznych (272 proc. produkcyi przedwojennej) — Trust Zakładów Słabych Prądów wybudował specyalne laboratoryum radiotechniczne w którym pracują rosyjscy uczeni, jacy jeszcze pozostają na terenie Sowietów.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	24 IV.	23 IV.
elski Bank Przem. I-VII	0·28—0 29	0·30
ank Hipoteczny	—	—
ank Małopolski	—	—
iemski Bank Kredyt.	—	—
owszechny Bank Kred.	—	—
ank Komercyalny I—IV	—	—
ank Zw. Sp. Zarobkow.	—	—
olskie Tow. Handl.	0·26	—
andl. Sp. akc. „Impex"	—	—
arma"Mag. Jawornicki"	0·75	0·80
ow. han. Bracia Kolniccy	—	—
olski Glob"	—	—
egluga Polska	—	—
ieniewski I—IV	10·65—16·85	10·90—11·00
. Cegielski, Poznań	0·55	0·54
arowozy I—V.	0·67	0·67—0·68
Automotor" fabr. samoch.	—	—
„Cemiesz" fabr. masz. roln.	—	—
odrzejowskie Zakł. G. M.	—	—
„Trzebinia" zak.	0·50	—
akłady amunic. „Pocisk"	—	—
„Górka" fabryka cemen.	16·50	16·85
ierzańskie Zak. Gór. S.A.	3·50	3·50
„Lopego" Tow. dla prz. gór.	—	—
olska Nafta	—	—
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	0·24	—
„Oikos" T. A.	—	—
„Strug" Przem. drzewny	—	—
„Tezet" Towarz. zakł. bud.	—	—
ynykat koszyk. Kraków	—	—
abr. przet. ch. w Trzebini	—	—
Azot" I—IV.	—	—
Agrochemia"	—	—
„Krakus" Przemysł spiryt.	0·63—0·65	—
abr. cukru w Chodorowie	4·00—4·15	4·00—4·10
ukrownia Chybie I.	—	4·15—4·10
. Pianecki	—	1·00
abr. porcel. w Ćmielowie	—	—
lektr. w Sieluszy I-IV	—	—
. W. Niemojewski	—	—
abr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Giełda warszawska z dnia 24 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17 — bony złote — — — — pożyczka złota 81 milionówka — — pożyczka dolarowa 3.54

Czeki: Belgia tranz. 26·21— Holandya tranz. 207·50 Londyn tranz. 2491 Nowy Jork tranz. 517 — Paryż tranz. 27·08 Praga tranz 15·41— Szwajcarya tranz. 100·39 Wiedeń tranz. 7·30 Włochy tranz. 21·31

Giełda warszawska z dnia 24 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków ·27 — Bank Przemysłowy Lwów 0·29 Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 10·25 Puls 0·45— — — Wild 0·24 — — Cukier Warszawa 3·15 — — — Cegielski 0·51 — — Ursus 1·75 Parowozy 0·67 — — — Zawiercie 15·75 Żegluga 0·23 Polska nafta 0·50 Siła i Światło 0·34 — — Chmielów 0·55 Starachowice 2·64 — — — Pocisk 1·39 — Zieleniewski 10·60 Żyrardów 11·65 Chodorów 405

Giełda wiedeńska z dnia 24 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28375 Zagrzeb i Belgrad 1186 Berlin 16878 Bruksela 3587 Budapeszt 9960 Bukareszt 318 Chrystiania 11530 Kopenhaga 13070 Londyn 3407 Madryt 10165 Medyolan 2912 Nowy Jork 70935 Paryż 3710 Praga 2104 Sofia 515 Sztokholm 19180 Warszawa 13620—13670 Zurych 13740 Dolary 70660 belgijskie — — bułgarskie 504 duńskie 12960 marki niemieckie 168 angielskie 3407 — francuskie 3690 holenderskie 282 — włoskie 2895 jugosłowiańskie 1137 norweskie 11480 polskie — — — — — — — — rumuńskie 318 szwedzkie — — szwajcarskie 137— hiszpańskie — — czeskie 2102 węgierskie 9945 tureckie —·—

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. —· renta lutowa 3·5 losy tureckie 412·5 Bodenkredit 283— austr. zakł. kred. 136· Koleje austr. 377· Kolej połudn. 45· Alpiny 371·

Co słychać w Przemyślu?

(Z) Nasza metropolia galicyjska stała w ostatnich dniach pod wrażeniem trzech ważnych, równoległych szeregów wydarzeń skoordynowanych w sobie w dziwny sposób. Najpierw fala aresztowań komunistycznych. W rozpędliwym zapale aresztowano na lewo i prawo, nawet 15-letnich chłopców, których jedynem przewinieniem, zdaje się, było, że się Żydami urodzili. Równolegle z tem szedł szereg samobójstw. A więc jeden pracownik PKP. zastrzelił się z obawy przed 14-dniowem więzieniem, zdegradowany urzędnik wojskowy z nędzy, a student medycyny z przyczyn dotychczas nieznanych.

Jasnem pasmem uroczystości wraziło się w pamięć Przemyślan otwarcie Hebrajskiej Wszechnicy. Rozpoczęło się nabożeństwem, na którem po hebrajsku przemówił p. Klagsbald, zastępca prezesa tutejszej gminy. Cała ludność żydowska stanęła na nabożeństwo jak jeden mąż, wstrzymawszy się od pracy i zamknąwszy wszystkie sklepy. Po południu zabawy dla dzieci urządzone staraniem tutejszego hebrajskiego gimnazyum. A wieczorem uroczyste posiedzenie gminy i bankiety w Klubie Towarzyskim, w Keren Kajemeth, Związku Kupców, Iwrii i innych. Gmina uchwaliła na wniosek Iwrii zasiłek stypendyalny dla studentów Uniwersytetu hebrajskiego, Przemyślan w kwocie 500 zł rocznie. Za przykładem gminy poszedł Związek Kupców, gdzie na wniosek p. M. Miezesa uchwalono również 500 zł na ten sam cel. Pięknem zakończeniem uroczystości był hebrajski wieczór artystyczny, urządzony w jakiś czas później przez tutejszą rzutką Iwrię. Przy sali zapełnionej wszelkiemi warstwami tutejszej ludności zagaił wieczór prezes tutejszej Iwrii p. Bernsztajn krótkiem a treściwem przemówieniem. Wyszkolony chór Iwrii odśpiewał następnie hymn Heftmana ułożony specyalnie na cześć Uniwersytetu Hebrajskiego. Obszerniejszą mowę wygłosił na temat kultury hebrajskiej p. Fuhrman ze Lwowa, a po nim urozmaicał wieczór aryami p. Ornstajn. Teraz nastąpiło clou: „Tragedya Chanana" — pierwszy akt Dybuka po hebrajsku w tłumaczeniu Bialika. Mise en scene — p. Ornstajn. Główna rola — ditto. Wszystko — klasa wcale nie prowincyonalna. Zakończył wieczór chór odśpiewaniem pieśni palestyńskiej „Boaz". — Jednem słowem, wieczór ten, dzieło wielkiego nakładu sił Iwrii świadczy bardzo pochlebnie o działalności tej Organizacyi jedynej aktywnej z kulturalnych.

KUPON Nr. 22
dla konkursu „Łamigłówki"
Nowego Dziennika

PRZEWODNIK HANDLOWY.

UNIEWAŻNIA SIĘ kartę odroczenia L. 117 na nazwisko Izaak Perlberger, wystawioną przez PKU Kraków pow.

UNIEWAŻNIA SIĘ zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Abraham Glassman, Kraków.

POSZUKUJĘ młodego miejscowego podróżującego z branży bieliźnianej za stałą pensyą. Löbel Viertel, Stradom 16.

KAWALER poszukuje pokoju kawalerskiego z osobnem wejściem. Zgłoszenia pod „B". do Adm. „Now. Dziennika".

MŁODE małżeństwo poszukuje pokoju umeblowanego z osobnem wejściem wraz z utrzymaniem przy żyd. rodzinie inteligentnej. Zgłoszenia pod „Dz" do Adm. „Nowego Dziennika".

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7